

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 508-1917)

Originalt emne

Havnen

Havnen/Havnebane, Havnespor

Jernbanevæsen

Jernbanevæsen/Statsbanerne

Uddrag fra byrådsmødet den 20. december 1917 - side 3

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 508-1917)

Fra Havneudvalget forelaa til Godkendelse følgende Overenskomst mellem Generaldirektoratet for De danske Statsbaner og Havneudvalget om Anlæg, Vedligeholdelse, Renholdelse m. v. samt Brugen af Sporanlæg ved Aarhus Sydhavn:

"§ 1.

Sporanlægget ved Aarhus Sydhavn udføres i Overensstemmelse med vedhæftede Plan, Bilag

1, om hvilken der er opnaaet Enighed mellem Statsbanerne og Aarhus Havneudvalg.

De paa vedhæftede Tegning, Bilag 2, angivne Grænser for det frie Rum vil være at gennemføre for samtlige herommeldte Spors Vedkommende.

§ 2.

Statsbanerne udfører og bekoster Anlægget af samtlige paa Planen med rødt angivne Spor m. v. I Anlægget er indbefattet Fremstilling af Dæmning mellem Badevej og Havnevej samt den fornødne Omprofilering af disse to Veje, hvilken Omprofilering sker efter nærmere

Forhandling med Byraadet. Efter Udførelsen af Vejforandringerne ved Badevej og Havnevej afleveres disse Vejstykker til Kommunen til fremtidig Vedligeholdelse.

. Samtlige Arbejder ved Tilvejebringelse af alle øvrige Spor, der anlægges paa Havnens Terrain - herunder indbefattet Levering af Spormaterialier (Skinner med Forbindelsesdele, Sveller og Ballast), Anskaffelse og Anbringelse af de fornødne Sporstoppere, Drejeskiver og eventuelle Signalindretninger, Jordarbejde, Chausserings-, Brolægnings-, Belysnings- og Vandafledningsarbejde m. v. - foretages af Kommunen.

De til Sporanlægene med Tilbehør nødvendige Materialier vil være at underkaste Statsbanernes Godkendelse, og Arbejderne udføres efter Statsbanernes Anvisning.

Statsbanerne er villige til efter nærmere Aftale helt eller delvis at paatage sig Udførelsen af disse Arbejder, imod at samtlige dermed forbundne Udgifter godtgøres Statsbanerne af Kommunen efter Regning.

Om eventuelle fremtidige Forslag til Udvidelser af Havnesporene ved Aarhus Sydhavn vil der være at forhandle mellem Statsbanerne og Aarhus Byraad. Dersom der ikke opnaas Enighed, kan Sagen indankes for Ministeriet for offentlige Arbejder. For disse Anlægs Vedkommende gælder samme Regler som anført i nærværende Paragrafs 2. -4. Stykke. Dog forpligter Kommunen sig til uden Forhandling at anlægge et 3. Spor henholdsvis paa Kajen ved Slippens vestre Side og paa Sydhavnens nordre Kaj, naar disse Spor efter Statsbanernes Skøn er nødvendige, uanset at disse ikke er angivne paa Planens Bilag 1. Endvidere forpligter Kommunen sig paa samme Maade til at fjerne de nu lagte Spor ved ovennævnte Kajer til den Afstand fra Bolværk, som Statsbanerne forlanger. For disse Arbejder gælder ogsaa de i nærværende Paragrafs 2. -4. Stykke angivne Regler.

Udgiften ved de af Kommunen allerede anlagte Spor ved Sydhavnen er Statsbanernes uvedkommende.

§ 3-

Byraadet forpligter sig til efter Regning at godtgøre Statsbanerne Udgifterne ved Erhvervelse og eventuel Ryddeligggørelse af de Arealer, som er nødvendige til Anlæg af de i § 2 omtalte med rødt angivne Spor, hvis Anlæg udføres paa Statsbanernes Bekostning.

De af Statsbanerne paa Kommunens Bekostning fra private Lodsejere eksproprierede Arealer saavel som de Kommunen tilhørende Arealer, hvorover de med rødt angivne Spor skal gaa, forbliver Kommunens Ejendom.

Endelig indgaar Byraadet paa at indestaa Staten for, at de Arealer, som vil udkræves til et eventuelt Anlæg af en dobbeltsporet Forbindelsesbane fra Mølleengen Syd om Aarhus, ikke bebygges med permanente Bygninger. De dertil fornødne Arealer er foreløbig alternativt angivne med Skravering paa vedhæftede Plan, Bilag 3. Et endeligt Forslag til Beliggenheden af den nævnte dobbeltsporede Forbindelsesbane til Mølleengen vil være at fremsætte af Byraadet. Indtil Valget mellem de paa Planen viste Retningslinier er truffet af Byraadet, gælder Byraadets Indestaaelse for samtlige de fornævnte paa Planen med Skravering viste Arealer, hvorhos den af Parterne, hvem det til sin Tid vil paahvile at afholde Udgifterne ved Erhvervelsen af den til Banen fornødne Grund eller uden Vederlag at afgive de paagældende Arealer, ogsaa er pligtig at afholde de med den eventuelle fornødne Anbringelse af Støttemure paa Strækningerne Øst og Vest for Dalgas Avenue forbundne Udgifter - jfr. Planen Bilag 3., paa hvilken disse Mure er angivet med grønne Linier.

Denne Indestaaelse, der kun gælder, for saa vidt Statsbanerne inden 20 Aar paabegynder og

umiddelbar Forbindelse hermed fremmer Anlægget af en ny Godsbanegaard i Mølleengen ved Aarhus, staar ved Magt uanset eventuel

talte med rødt angivne Spor, hvis Anlæg udføres paa Statsbanernes Bekostning.

De af Statsbanerne paa Kommunens Bekostning fra private Lodsejere eksproprierede Arealer saavel som de Kommunen tilhørende Arealer, hvorover de med rødt angivne Spor skal gaa, forbliver Kommunens Ejendom.

Endelig indgaar Byraadet paa at indestaa Staten for, at de Arealer, som vil udkræves til et eventuelt Anlæg af en dobbeltsporet Forbindelsesbane fra Mølleengen Syd om Aarhus, ikke bebygges med permanente Bygninger. De dertil fornødne Arealer er foreløbig alternativt angivne med Skravering paa vedhæftede Plan, Bilag 3. Et endeligt Forslag til Beliggenheden af den nævnte dobbeltsporede Forbindelsesbane til Mølleengen vil være at fremsætte af Byraadet. Indtil Valget mellem de paa Planen viste Retningslinier er truffet af Byraadet, gælder Byraadets Indestaaelse for samtlige de fornævnte paa Planen med Skravering viste Arealer, hvorhos den af Parterne, hvem det til sin Tid vil paahvile at afholde Udgifterne ved Erhvervelsen af den til Banen fornødne Grund eller uden Vederlag at afgive de paagældende Arealer, ogsaa er pligtig at afholde de med den eventuelle fornødne Anbringelse af Støttemure paa Strækningerne Øst og Vest for Dalgas Avenue forbundne Udgifter - jfr. Planen Bilag 3., paa hvilken disse Mure er angivet med grønne Linier.

Denne Indestaaelse, der kun gælder, for saa vidt Statsbanerne inden 20 Aar paabegynder og

umiddelbar Forbindelse hermed fremmer Anlægget af en ny Godsbanegaard i Mølleengen ved Aarhus, staar ved Magt uanset eventuel Opsigelse af nærværende Overenskomst fra en af Siderne.

§ 4.

Statsbanerne udfører og bekoster Vedligeholdelsen, Renholdelsen m. v. af den Del af de 2 Forbindelsesspor til Stationen, der ligger paa Statsbanernes egen Grund, medens der for Vedligeholdelse, Renholdelse m. v. af den Del af disse Spor, der ligger paa Kommunens Grund, fastsættes følgende Regler:

- a. Statsbanerne vedligeholder paa egen Bekostning selve Sporene med Tilbehør af Sporskifter, Sporkrydsninger m. m. og leverer de dertil fornødne Materialier med Undtagelse af Ballast samt udfører alle derhen hørende Arbejder. Den til Sporenes Justering fornødne Ballast leveres af Kommunen paa Forbrugsstedet eller betales Statsbanerne efter Regning. Den af Kommunen leverede Ballast skal med Hensyn til Beskaffenheden være underkastet Statsbanernes Godkendelse.
- b. Al Vedligeholdelse og Renholdelse af Pladsen i og udenfor Sporene saavel som den for Jernbanefærdselen fornødne Renholdelse af selve Sporene paahviler Kommunen; dog skal Statsbanerne være villige til at udføre Renholdelsen mod Godtgørelse efter Regning af de dermed forbundne Udgifter eller mod et aarligt Vederlag efter nærmere Overenskomst.
- c. Skulde det af Hensyn til Vedligeholdelsen af Sporene blive nødvendigt at opbryde Vejbefæstelse eller Brolægning, da maa Statsbanerne rekvirere saadant Arbejde udført af Kommunen, hvem det tillige paahviler at drage Omsorg for Istandsættelsen igen, alt paa Kommunens Bekostning.

For Vedligeholdelse af alle øvrige Spor paa Havnens Terrain gælder det ovenfor under a.,

b. og c. anførte, dog at Vedligeholdelsesudgifterne godtgøres Statsbanerne af Kommunen efter Regning.

§ 5.

Førsel af Vogne til eller fra de ved Sydhavnen til enhver Tid anlagte Spor (dog ikke private

Sidespor) ligesom ogsaa al Rangering ved Sydhavnen udføres af Statsbanerne, for saa vidt disse har det dertil fornødne Materiel til Raadighed.

For saadan Førsel af Vogne betales gennemgaaende eller lokal Havnebanefragt efter de til enhver Tid for de danske Statsbaner gældende Regler.

Med Hensyn til Brugen af samtlige i nærværende Overenskomst omhandlede Spor gælder de til enhver Tid fastsatte Bestemmelser for Afbenyttelse af de i Forbindelse med Statsbanerne anlagte Havnespor udenfor København. Det bemærkes udtrykkelig, at Læsning og Losning af Jernbanevogne fra og til Pakhuse og Pladser ikke maa finde Sted paa de til Brug for den egentlige Havnetrafik bestemte Spor.

Statsbanerne skal have Ret til at lade Vogne henstaa paa Havnesporene, naar Havnevirkomheden ikke derved forstyrres.

Med Hensyn til Anlæg af Sidespor til særligt Brug for Kommunen eller private vil der i hvert enkelt Tilfælde være at indlede Forhandlinger med Statsbanerne.

§ 6.

Denne Overenskomst træder i Kraft fra den Dag, da de heromhandlede Sporanlæg er færdige til. at tage i Brug, hvorom Paategning vil være at føre paa Overenskomsten, og kan af hver af Parterne med 1 Aars Varsel opsiges til Ophør med Udløbet af en Marts Maaned - jfr. dog § 3. Spørgsmaal om Overenskomstens. Fortolkning afgøres af Ministeriet for offentlige Arbejder og kan ikke gøres til Genstand for Rettergang

I Tilfælde af, at Overenskomsten bortfalder paa Grund af Opsigelse, har Aarhus Byraad fordeholdt sig Ret til paany at hævde det Standpunkt, at Statsbanerne ifølge Takstlovens Bestemmelser er afskaarne fra at kunne kræve en særlig Rangerafgift for Rangering paa Havnespor, idet Statsbanerne efter Byraadets Opfattelse maa være pligtige til at udføre saavel Rangering som Transport paa Havnesporene for den fastsatte Havnebanetakst.

Udgiften ved Overenskomstens Stempling bæres med Halvdelen af Kommunen og Halvdelen af Statsbanerne.

Overenskomsten udfærdiges i tvende ligelydende Eksemplarer, af hvilke det ene overgives Generaldirektoratet for de danske Statsbaner, det andet Aarhus Kommune."

Formanden meddelte, at Havneudvalget for nogle Dage siden havde haft en Sammenkomst med Repræsentanter for Statsbanerne, og at man da var enedes om den

foreliggende Overenskomst, dog naturligvis under Forbehold af Samtykke af Ministeriet for offentlige Arbejdere og af Byraadet. Denne Sag havde staaet paa meget længe, idet Havneudvalget ikke havde villet gaa ind paa noget, der for bestandig kunde forringe Havnens Stilling, men paa den anden Side havde Havneudvalget været enigt om, at det vilde være uheldigt, om man ikke snart opnaaede en Overenskomst. Da Taleren gik til det omtalte Møde, havde han derfor ogsaa været paa det rene med, at man maatte se at opnaa Enighed med Statsbanerne, saaledes at man kunde faa fuld Nytte af Sydhavnen, naar Krigen var forbi. Taleren omtalte dernæst Overenskomstens forskellige Bestemmelser og navnlig dem, hvorom der i Tidens Løb havde været Strid, og bemærkede herunder, at selv om der ikke var vundet saa overordentlig meget, saa var der dog vundet noget. Det mørke Punkt var naturligvis, at Havnen selv skulde betale hele Udgiften til Sporanlæg, men paa dette Punkt havde Byraadet i Virkeligheden tidligere bøjet sig, og det var i det hele taget et Princip fra Statsbanernes Side, at de vilde bort fra den gamle Overenskomst af 1892, hvorefter Udgiften skulde deles. Som Forholdene havde formet sig, kunde Havneudvalget anbefale Byraadet at godkende Overenskomsten.

Simonsen havde hørt sige, at Overenskomsten skulde være meget uheldig for Aarhus. Som Sagen laa, var der vel ikke andet at gøre end at tiltræde Overenskomsten, men det, vilde dog vist være rigtigst, at det blev sagt, at Statsbanerne paatvang Havnen en Ordning, man langt fra var tilfreds med.

Mikael Johansen beklagede, at Byen skulde bære alle Udgifterne ved Sporanlægene.

Formanden kunde ganske give Hr. Mikael Johansen Ret, men som Situationen var i Øjeblikket, vilde det være ganske haabløst at komme til en bedre Ordning for Pengespørgsmaalets Vedkommende.

Jakob Jensen forstod, at Hr. Simonsens Udtalelse var foranlediget af, at der Dagen efter Havneudvalgets Sammenkomst med Statsbanernes Repræsentanter havde staaet en Meddelelse i Bladene om, at Overenskomsten var meget heldig for Byen. Det var meget urigtigt, at der blev givet Journalisterne saadanne Meddelelser Taleren omtalte en Del af Sporanlægene og bemærkede derefter, at man ved at forkaste Overenskomsten vilde komme i et Uføre, man aldrig kom ud af igen, hvorfor han indtrængende vilde henstille, at Byraadet godkendte Overenskomsten.

Brammer var glad ved, at man nu var kommet til en Afslutning med denne Sag, men han vilde gerne vide, om Byen ogsaa skulde betale Sporanlægene til den eventuelle

Færgehavn.

Bech udtalte, at der med Hensyn til Sporanlægene var blevet gjort to Anskuelser gældende i Havneudvalget, en der gik ud paa at faa saa mange Spor som muligt, og en der gik ud paa at faa saa megen fri Plads som mulig. De to • Udvalgsmedlemmer, som var mest havnekyndige, havde holdt paa, at der burde være rigeligt med Spor, medens andre hævdede, at det gjaldt om at faa den mest mulige frie Plads. Taleren havde sluttet sig til dem, der ønskede et godt og udbredt Spornet. Sporene til Færgehavnen kunde Kommunen ikke komme til at betale. Taleren vilde i denne Forbindelse gøre opmærksom paa, at der mellem den projekterede Færgehavn og Byens Havn vilde blive et stort Areal, der egnede sig fortrinlig til en Havneudvidelse.

Jakob Jensen vilde i Anledning af Hr. Bechs Bemærkning om de 2 nye Medlemmer af Havneudvalget gøre opmærksom paa, at der absolut intet Fremskridt var sket derved, at Hr. Bech og det handelskyndige Medlem havde faaet Sæde i Havneudvalget.

Bech havde ikke nævnt noget om Havneudvalgets nye Medlemmer. De to Medlemmer, han havde tænkt paa, var Hr. Kampmann og Hr. Niels Jensen.

Overenskomsten godkendtes.